

Az adóhatósághoz történő bejelentkezés alapvető szabályai

Kinek kell bejelentkeznie az adóhatósághoz?

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény alapján adóköteles tevékenységet csak adószámmal rendelkező adózó folytathat. Az adóazonosító szám meghatározása érdekében az adózót bejelentési (bejelentkezési) kötelezettség terheli. Az adóhatóság a bejelentés alapján az adóazonosító számot megképzí és nyilvántartásba veszi az adózót.

Az egyéni vállalkozóról szóló törvény szerint egyéni vállalkozói tevékenységet folytató adózó (a továbbiakban: egyéni vállalkozó) az egyéni vállalkozói tevékenységgel kapcsolatos ügyekben eljáró hatósághoz (okmányirodához) intézett bejelentés benyújtásával, személyesen vagy ügyfélkapun keresztül elektronikus úton kéri az adószám megállapítását. Ha az üzletszerű gazdasági tevékenység folytatásához cégbírósi bejegyzés szükséges, az adózó a cégbíróshoz intézett bejegyzés iránti kérelem benyújtásával kezdeményezi az adószám megállapítását. Az okmányirodához intézett bejelentés benyújtásával illetve a cégbejegyzés iránti kérelem benyújtásával az adózó egyúttal az állami adóhatósághoz is teljesíti bejelentkezési kötelezettségét.

Ha az adózó adóköteles bevételszerű tevékenységet az egyéni vállalkozói tevékenységgel kapcsolatos ügyekben eljáró hatósághoz intézett bejelentés (a továbbiakban: bejelentés), illetve cégbírósi bejegyzés nélkül folytathat – ebbe a körbe tartozik pl. az alapítvány, a társadalmi szervezet, az általános forgalmi adóköteles tevékenységet végző magánszemély –, tevékenységének megkezdése előtt az állami adóhatóságnál az e célra szolgáló nyomtatványon írásban teljesíti bejelentkezési kötelezettségét. Ha az adózó bejelentkezési kötelezettségét a tevékenység megkezdését követően teljesíti, a bejelentkezés során a tevékenység kezdő időpontját is köteles az állami adóhatósághoz írásban bejelenteni.

Az adószám megszerzése érdekében az adózónak a tevékenysége megkezdése előtt kell eleget tennie bejelentkezési kötelezettségének. A cégbejegyzésre kötelezett adózó, illetve az egyéni vállalkozói tevékenységet folytató adózó részére a bejelentkezés napjával állapítja meg az adóhatóság az adószámot.

A bejelentkezéssel egyidejűleg kezdeményezheti az adózó a közösségi adószáma megállapítását. Közösségi adószámmal annak az adózónak kell rendelkeznie, aki az Európai Közösség más tagállamában illetőséggel bíró adóalannyal kereskedelmi kapcsolatot folytat. A Közösségi adószám igénylésének szabályait önálló tájékoztató füzet tartalmazza. Az Európai Közösség más tagállamából történő termékbeszerzés tekintetében különleges

adózoí kör áfa adózásának alapvető szabályait – ideértve az ezzel kapcsolatos bejelentkezést is – önálló tájékoztató füzet tartalmazza.

Az adóazonosító jellel még nem rendelkező magánszemélynek is be kell jelentkeznie az állami adóhatósághoz annak érdekében, hogy adóazonosító jelet kapjon jövedelem-adó köteles bevételeinek megszerzése, illetve költségvetési támogatás igénylése előtt, abban az esetben is, ha vállalkozási tevékenységet nem folytat és nem kötelezett általános forgalmi adó fizetésére. Javasolható, hogy a jövedelem megszerzése előtt kezdeményezze a magánszemély az adóazonosító jel megképzését és az adóigazolvány kiadását, ugyanis ennek hiányában a kifizető vagy a munkáltató mindaddig megtagadja a kifizetést, amíg adóazonosító jelét a magánszemély nem közli. A nem magyar állampolgárságú személynek is a jövedelem megszerzése előtt célszerű az adóazonosító jel megképzését kezdeményeznie, mivel az állami adóhatóság – a korábbi szabályoktól eltérően – már nem tarthatja nyilván útlevélszámon a nem magyar állampolgárságú személyt sem.

A magánszemély az e célra szolgáló nyomtatványon bejelenti természetes személyazonosító adatait (nevét, születési helyét és idejét, anyja leánykori nevét), lakcímét, a nem magyar állampolgárságú személy állampolgárságát is. A magánszemély bejelentése alapján a nyomtatvány vagy az elektronikus Űrlap adóhatósághoz történő beérkezésétől számított 15 napon belül hatósági igazolványt (adóigazolványt) állít ki az állami adóhatóság, és megküldi a magánszemély címére. Az adóigazolvány adattartalmát törvény határozza meg. Ennek megfelelően tartalmazza a magánszemély

- nevét,
- anyja nevét,
- születési helyét és idejét,
- az adóazonosító jelét,
- az igazolvány kiállításának keltét.

A magánszemélyek személyi adatait és lakcímét Magyarországon a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala (KEKKH) tartja nyilván. A bejelentett természetes személyazonosító adatokat és lakcímet az állami adóhatóság egyezteti a KEKKH nyilvántartásával. Ha az adatok megegyeznek, az állami adóhatóság meghatározza a magánszemély adóazonosító jelét, és kiküldi részére az adóigazolványt. Előfordulhat, hogy az adatok nem egyeznek, pl. ha a magánszemély a személyi adat és lakcímnyilvántartást vezető szervhez történő bejelentésében hibázott vagy rosszul olvashatóan jegyezte be valamely adatát, esetleg elmulasztotta a természetes azonosítóiban bekövetkezett változást közölni stb. Az is lehetséges, hogy az adóazonosító jel kialakítása érdekében az adóhatósághoz benyújtott nyomtatvány kitöltése során követett el hibát, vagy a nehezen olvasható írás

következtében keletkezik eltérés a KEKKH nyilvántartásához képest. Az eltérést az adóhatóság tisztázza a magánszemély közreműködésével, ennek keretében a magánszemélyt felszólítja a bejelentett adatok igazolására. Annak érdekében, hogy az adóazonosító jel hiányából a magánszemélynek ne származzon hátránya, az adóhatóság megképzti ugyan az adóazonosító jelet, de erről ideiglenes igazolványt állít ki. Az ideiglenes igazolvány a kiállítás időpontjától számított 60 napig érvényes.

Az adóigazolványt köteles a magánszemély megőrizni és annak adatait – felhívásra – a személyazonosságának hitelt érdemlő igazolása mellett megismerhetővé tenni az adóhatóság, valamint az adózással kapcsolatban adatszolgáltatásra kötelezett (pl. munkáltató, kifizető) szerv számára.

Az adóazonosító jel kapcsán említést érdemel a fiatalok életkezdési támogatásáról szóló 2005. évi CLXXIV. törvény, amelynek előírása alapján nem a magánszemély kezdeményezésére állapítja meg az adóazonosító jelet az adóhatóság a magánszemély részére. Ilyen esetekben a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartását kezelő központi szerv a gyermek adóazonosító jelének megállapítása céljából a természetes személyazonosító adatokról és a lakcímről elektronikus úton adatot szolgáltat az állami adóhatóság részére, aki a gyermek adóazonosító jelét a támogatást kiutaló részére megküldi, továbbá kiállítja az adóigazolványt és anélkül, hogy azt a szülőnek külön igényelnie kellene, megküldi postán a gyermek lakóhelyére.

Hivatalból képez adóazonosító jelet az adóhatóság azokban az esetekben, amikor ezzel még nem rendelkezik a magánszemély, azonban az adóhatóságnak a feladatai végrehajtásához erre (a magánszemély adóhatósági nyilvántartására) szüksége van. Amennyiben a magánszemély adóazonosító jellel nem rendelkezik és belföldön eseti jelleggel szerez adóköteles jövedelmet, a magánszemély adóazonosító jelének megállapítását a kifizető is kérheti az állami adóhatóságtól a magánszemély természetes személyazonosító adatainak, lakcímének és amennyiben a magánszemély rendelkezik értesítési címmel, annak közlésével. A magánszemély adóazonosító jeléről az adóhatóság a kifizetőt is tájékoztatja. A személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti kamat kifizetését, jóváírását a kifizető a magánszemélynek adóazonosító jel hiányában is teljesítheti.

Az adóhatósághoz való bejelentkezés (változásbejelentés) írásban történik, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által rendszeresített és a kereskedelmi forgalomban (nyomtatvány szakboltokban) beszerezhető nyomtatványokon, vagy az állami adóhatóság honlapjáról letölthető űrlapon, ez utóbbi megküldhető az adóhatóságnak elektronikus úton is. A cég bejegyzése

(változásbejegyzése) iránti kérelmet mindig elektronikus úton kell benyújtani a cég székhelye szerint illetékes cégbíróság részére.

Az okmányirodához, illetőleg a cégbírósághoz benyújtott bejelentkezési nyomtatványon az adózónak nyilatkoznia kell arról is, hogy az általános forgalmi adó vonatkozásában alanyi mentességet választ, a tevékenység közérdekű és/vagy egyéb sajátos jellegére tekintettel kizárólag adómentes tevékenységet folytat, illetve egyéb speciális jellegére tekintettel adómentes tevékenység esetén az adókötelessé tételt választja, vagy valamely különleges adómegállapítási módot választ, figyelemmel az általa folytatandó tevékenységre és az általános forgalmi adóról szóló törvény szabályaira, az Európai Közösség más tagállamában illetőséggel bíró adóalannyal kereskedelmi kapcsolatot kíván létesíteni, továbbá az adómentes termékimportot nem közvetett vámjogi képvisel igénybevételeivel teljesíti vagy közvetett vámjogi képviselőként jár el, illetve, hogy tevékenységére az adómegállapításnak az általános forgalmi adóról szóló törvényben meghatározott általános szabályait alkalmazza. Az egyéni vállalkozó arról is köteles nyilatkozni, hogy választja-e az átalányadózást.

Az adózó adatait – a cégbíróság cégjegyzékszámával együtt – a cégbíróság, illetve az okmányiroda az állami adóhatósághoz továbbítja számítástechnikai úton. Az állami adóhatóság haladéktalanul közli az adószámot az okmányirodával illetőleg a cégbírósággal, illetve értesíti a cégbíróságot vagy az okmányirodát, amennyiben az adószám megállapításának törvényi akadálya van. Az adóhatóság az adószám megállapítását megtagadja, ha az adózó által bejelentett adatok valótlanok vagy hiányosak.

Az egyéni vállalkozói tevékenységet folytató adózók az okmányirodákhoz teljesített bejelentkezéssel egyidejűleg, a cégbírósági bejegyzéshez kötött tevékenységet folytató adózók pedig a cégbírósághoz teljesített bejelentkezéstől számított 15 napon belül további adatokat jelentenek be közvetlenül az állami adóhatósághoz. A bejelentendő adatok közé tartozik az iratok őrzésének helye, ha az nem azonos az adózó székhelyével vagy lakóhelyével; a jogelőd adóazonosító száma; a tulajdonosok adóazonosító jele, illetőleg az adóazonosító jellel nem rendelkező tulajdonos esetén az adóazonosító jel megállapításához szükséges adatok; a magánszemély levelezési címe, ha az nem azonos székhelyével, telephelyével; a ténylegesen végzett tevékenységi körök; székhelyszolgáltatás esetén az ügyvéd, ügyvédi iroda neve, elnevezése és adószáma, a székhely biztosítására kötött megbízási szerződés időtartama és a székhelyszolgáltatás kezdő időpontja, valamint azon iratok köre, amelyekre e megbízási szerződés kiterjed, továbbá a cégbírósághoz be nem jelentett, az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 178. § 27. pontjában foglaltaknak megfelelő telephely.

Előfordulhat, hogy az egyéni vállalkozói tevékenységet folytatni kívánó magánszemély az okmányirodához intézett bejelentés benyújtásakor még nem rendelkezik adóazonosító jellel, ebben az esetben ennek megképzése is az adószám megállapításával egyidejűleg történik az okmányiroda által az állami adóhatósághoz továbbított adatok alapján.

A cégbírósági bejegyzéshez, illetőleg a bejelentéshez nem kötött tevékenységet folytató adózó közvetlenül az állami adóhatósághoz nyújtja be a bejelentkezésre rendszeresített formanyomtatványt, az állami adóhatóság ennek alapján veszi az adózót nyilvántartásba és állapít meg részére adószámot.

Bejelentkezhetnek az állami adóhatósághoz azok az adózók – a tevékenység kezdetét is megjelölve –, amelyek a Magyar Köztársaság területén cégbejegyzéshez, illetőleg bejelentéshez nem kötött adóköteles tevékenységüket a bejelentkezésüket megelőzően megkezdték. Ebben az esetben az állami adóhatóság a tevékenység tényleges megkezdésének időpontjára visszaható hatállyal állapítja meg az adószámot.

Az állami adóhatóság az ügyfélkapu létesítésére nem kötelezett adózót a nyilvántartásba vételéről 30 napon belül értesíti, és ebben tájékoztatja valamennyi nyilvántartásban szereplő adatáról. Az adózót ezt követően az adóhatóság az adószámon tartja nyilván, és az adóhatóság felé intézett beadványokon erre kell hivatkoznia.

Fontos tudni, hogy a vállalkozási tevékenységet folytató adózónak – folyamatos működése során is – minden, a korábban bejelentett adatokban történő változást ennek bekövetkeztétől számított 15 napon belül, az erre rendszeresített adatszámítás lapon be kell jelenteni. A cégbejegyzéshez, illetőleg a bejelentéshez kötött tevékenységet végző a cégbírósághoz, illetve az okmányirodához teljesített bejelentéssel tesz eleget az állami adóhatósághoz teljesítendő változásbejelentési kötelezettségének azon adókötelezettséget érintő adatainak tekintetében, amelyeknek változásáról a cégbíróság, illetve az okmányiroda külön jogszabály alapján az állami adóhatóságot értesíti. Ha valamely adatot a bejelentkezésnél a cégbírósághoz vagy az okmányirodához jelentett be az adózó, annak változását is ugyanott köteles bejelenteni, és kizárólag azokat a változásokat kell közvetlenül az adóhatósághoz jelezni, amelyekről az okmányiroda, illetőleg a cégbíróság nem tájékoztatja az adóhatóságot. Így például az adózók a ténylegesen végzett tevékenységek megkezdését illetve megszűnését a változást követő 15 napon belül az állami adóhatósághoz jelentik be, vagy például a cégbejegyzésre nem kötelezett adózónak a végelszámolása kezdetének és befejezésének időpontját, az adóköteles tevékenységének vagy a jogi személynek, egyéb szervezetnek a

megszűnését szintén annak bekövetkezésétől számított 15 napon belül kell bejelentenie az állami adóhatósághoz. Az egyéni vállalkozónak azonban lehetősége van arra is, hogy – választása szerint – valamennyi adatában bekövetkezett változást az okmányirodához jelentse be, így azokat is, amelyek az egyéni vállalkozók nyilvántartásában nem, kizárólag az állami adóhatóság nyilvántartásában szerepelnek.

Ha az adózó adataiban bekövetkezett változás az adószám megváltozását eredményezi, az állami adóhatóság a megváltozott adószámról az adózóval egyidejűleg értesíti a cégbíróságot, illetve az okmányirodát és a KEKKH-t.

Változásként jelentheti be a már működő adózó közösségi adószám megállapítása iránti igényét. Közösségi adószámmal nem rendelkező adózó közösségi adószámának megállapításának érdekében az állami adóhatóságnál előzetesen bejelenti, hogy az Európai Közösség más tagállamában illetőséggel bíró adóalannal kereskedelmi kapcsolatot kíván létesíteni. Ugyancsak adatváltozásként jelenti be az adózó, ha az Európai Közösség más tagállamában illetőséggel bíró adóalannal kereskedelmi kapcsolatát megszüntette. A közösségi adószám megállapítására, illetőleg visszaadására év közben is lehetőség van.

A bejelentkezési kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezménye

A bejelentkezési kötelezettség megsértésének általános következménye a mulasztási bírság kiszabása. Az adóhatóság mulasztási bírságot szab ki:

1. ha az adózó bejelentkezési, változásbejelentési kötelezettségét késedelmesen, hibásan, valótlan adattartalommal vagy hiányosan teljesíti,
2. bejelentkezési, változásbejelentési kötelezettségének egyáltalán nem tesz eleget,
továbbá
3. ha bejelentéshez vagy cégbejegyzéshez kötött tevékenységet vagy adóköteles tevékenységet adószám hiányában folytat.

Az említett esetekben kiszabható mulasztási bírság összege magánszemély esetén (ide értve az egyéni vállalkozót is) 200 ezer forintig, más adózónál 500 ezer forintig terjedhet. A bejelentkezési, változásbejelentési kötelezettség elmulasztása esetén a mulasztási bírság megállapításával egyidejűleg az adóhatóság határidő kitűzésével hívja fel teljesítésre az adózót. A kiszabott bírság kétszeresét kell újabb határidő kitűzésével megállapítani, ha a teljesítésre kötelező, előző határozatban előírt határidőt az adózó elmulasztotta.

Amennyiben az adóköteles jövedelmet szerző magánszemély adóazonosító jelét nem tudja közölni a munkáltatóval, illetve a kifizetővel, az a kifizetést megtagadja az adóazonosító jel közléséig. Az adókedvezmény, adómentesség,

költségvetési támogatás igénybevételére jogosító igazolás kiadását ugyancsak megtagadja az adatszolgáltatásra kötelezett szerv az adóazonosító jel közléséig. Támogatás igénylése esetén mindaddig nincs mód a folyósításra, amíg az adózó nem tudja az adóhatósággal közölni az adóazonosító jelét.

Az állami adóhatóság folyamatosan nyilvánosságra hozza azoknak az adózóknak a rendelkezésre álló azonosító adatait, akik (amelyek) bejelentkezési kötelezettségüknek nem tettek eleget.

A bejelentkezéssel kapcsolatos jogszabályok: Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 16–18. §-ai, 20–24. §-ai, 55. § 172. §.